

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA CONSIGLIUL NAȚIONAL PENTRU ȘTIINȚĂ ȘI TEHNOLOGIE INSTITUTUL ROMAN DE STANDARDIZARE	STANDARD DE STAT EDIȚIE OFICIALĂ HIPOCLORIT DE SODIU SOLUȚIE	STAS 918-83 Înlocuiește : STAS 918-73 Clasificarea alfănumericală L 16
SODIUM HYPOCHLORITE SOLUTION	HYPOCLOLORITE DE SODIU SOLUTION	ГИПОХЛОРИТ НАТРИЯ РАСТВОР

1 GENERALITĂȚI

1.1 Obiect și domeniu de aplicare

1.1.1 Prezentul standard se referă la hipocloritul de sodiu soluție, obținut prin trecerea clorului printr-o soluție de hidroxid de sodiu.

Formula chimică : NaOCl.

Masa moleculară relativă : 74,44.

1.1.2 Hipocloritul de sodiu soluție se utilizează în special ca decolorant în industria textilă și în industria celulozei și hârtiei, ca oxidant în industria chimică, la tratarea apei, etc.

1.2 Calități

Hipocloritul de sodiu soluție se livrează în două calități :

- calitatea I ;
- calitatea II.

2 CONDIȚII TEHNICE DE CALITATE

Calitatea	I	II
Aspect	lichid translucid cu slab sediment	
Culoare	galben — verzuie	
Clor activ (Cl), %, min.	12,5	8
Clorați (Cl), %, max.	0,3	0,5
Cloruri (Cl), %, max.	1,5	5
Hidroxid de sodiu liber, %		0,7...2
Carbonat de sodiu, %, max.		2

OBSERVAȚII

1 Conținutul de 12,5% clor activ corespunde la minimum 150 g Cl/l.

2 Pentru fabricarea cloramenei conținutul de clor activ se garantează timp de 10 zile de la livrare.

Aprobat de :

INSTITUTUL ROMAN DE STANDARDIZARE
Str. Roma nr. 32-34 BUCUREȘTI
Telex 11312 CNST R

Elaborat inițial în 1950

Revizuit în 1966, 1973 și 1982

Data intrării în vigoare :

1983-09-01

3 REGULI PENTRU VERIFICAREA CALITĂȚII

3.1 Verificarea calității hipocloritului de sodiu se face prin :

- verificări de lot;
- verificări periodice.

3.1.1 Verificări de lot

Mărimea unui lot este de max. 10 000 kg produs de același tip sau corespunzătoare capacitatei unei cisterne.

La fiecare lot se verifică :

- aspectul;
- culoarea;
- conținutul de clor activ;
- conținutul de hidroxid de sodiu;
- conținutul de carbonat de sodiu.

La verificare, produsul trebuie să corespundă condițiilor tehnice de calitate respective de la cap. 2.

Dacă la verificare chiar numai o singură caracteristică este necorespunzătoare se procedază astfel :

- lotul de calitatea I se încadrează la calitatea II iar cel de calitatea II se respune.

3.1.2 Verificări periodice

3.1.2.1 Verificările periodice se execută o dată pe lună, pe unul din loturile supuse verificări de lot în perioada respectivă și constau în verificarea :

- conținutului de cloruri;
- conținutului de clorați.

La verificare produsul trebuie să corespundă condițiilor tehnice respective de la pct.

În caz contrar se iau măsurile corespunzătoare pentru asigurarea calității produsului.

3.1.2.2 Condițiile tehnice care se verifică periodic sunt garantate de producător pentru toate livrările de produs.

3.2 Condițiile tehnice prevăzute la pct. 3.1.2 se verifică și ori de câte ori se schimbă materialele prime și la cererea beneficiarului.

3.3 Probele pentru analiza chimică se recoltează astfel :

- în cazul ambalajelor de minimum 1000 kg, din 10% din numărul ambalajelor dar nu din mai puțin de trei ambalaje;
- în cazul ambalajelor mai mici de 1000 kg probele se iau din 5% din numărul ambalajelor dar nu din mai puțin de trei ambalaje;
- în cazul cisternelor, se ia câte o probă din fiecare cisternă.

3.4 Probele elementare se recoltează cu ajutorul unei sonde de sticlă cu diametrul de 10...15 mm subțiată la un capăt, care se introduce încet pînă la fundul recipientului astfel încît să poată fi luat produs din întreaga înălțime a stratului de lichid.

Se va evita aspirarea, pentru a nu se lăsa probe dintr-un singur strat de lichid.

3.5 Probele luate se introduc într-o butelie de sticlă de culoare brună și se omogenizează. Butelia se închide ermetic, se sigilează și se prevede cu o etichetă care trebuie să conțină următoarele specificații :

- marca de fabrică a întreprinderii producătoare;
- denumirea produsului, calitatea, STAS 918-83;
- numărul lotului;
- data luării probelor;
- numele și semnătura persoanei care a recoltat probele.

3.6 Proba omogenizată se analizează în laboratorul întreprinderii producătoare.

4 METODE DE VERIFICARE

4.1 Indicații generale

4.1.1 Toate cîntăririle, cu excepția celor unde se specifică altfel, se fac cu precizie de 0,0002 g.

4.1.2 La prepararea soluțiilor și efectuarea analizelor se folosesc reactivi de calitatea pentru analiză (p.a.) sau de calitate echivalentă și apă distilată sau de puritate echivalentă, în text — apă.

4.1.3 La soluțiile diluate, în expresiile 1+1, 1+2 etc. primul termen reprezintă volumul de reactiv, iar al doilea termen, volumul de apă sau de solvent cu care s-a făcut diluția.

4.1.4 Concentrația soluțiilor indicată în procente reprezintă grame substanță în 100 cm³ soluție.

4.1.5 Rezultatul unei analize se stabilește din media aritmetică a două determinări efectuate în paralel.

4.2 Verificarea aspectului și culorii

Aspectul și culoarea se verifică vizual.

4.3 Determinarea conținutului de clor activ

Conținutul de clor activ se poate determina prin metoda iodometrică, în două variante:

- varianta titrării directe;
- varianta titrării indirekte.

În caz de litigiu se utilizează varianta titrării indirekte.

4.3.1 Reactivi

- Amidon, soluție 0,6%: 0,6 g amidon se triturează într-un mojar cu puțină apă caldă pînă se obține o pastă, se toarnă apoi în 100 cm³ apă fierbinte și se fierbe 5 min, se lasă să se decanteze și se folosește lichidul limpede, de deasupra.

Soluția se folosește proaspăt preparată.

- Arsenit de sodiu, soluție 0,1 n; 4,9455 g trioxid de arsen (As_2O_3), uscat în prealabil la 105° C, se dizolvă în cît mai puțină soluție 10% de hidroxid de sodiu, fierbinte; soluția obținută se trece într-un balon cotat de 1000 cm³; se adaugă două sau trei picături de soluție 0,5% de fenolftaleină în alcool etilic 96% vol. și apoi acid sulfuric 10% pînă la decolorarea soluției. Se adaugă 500 cm³ soluție 5% de hidrogenocarbonat de sodiu, după care se aduce la semn cu apă.

- Hidrogenocarbonat de sodiu.

- Iod, soluție 0,1 n.

- Iodură de potasiu — amidon, soluție: se amestecă volume egale de soluție 1% de iodură de potasiu și soluție 0,6% de amidon.

4.3.2 Varianta titrării directe

4.3.2.1 Prinzipiul metodei

Clorul activ se reduce la Cl^- cu arsenit de sodiu.

4.3.2.2 Mod de lucru

Circa 10 g probă cîntărită într-o fiolă de cîntărire cu dop șlefuit se trec într-un balon cotat de 1000 cm³ apoi se completează la semn cu apă.

OBSERVAȚIE — Această soluție se folosește și la determinarea clorașilor.

Din balonul cotat se iau cu pipeta 50 cm³ și se introduce într-un vas Erlenmayer de 250 cm³. Se adaugă circa 2 g hidrogenocarbonat de sodiu și după ce se dizolvă se titrează cu soluție de arsenit de sodiu pînă cînd o picătură de soluție pusă în contact cu o picătură de amestec de soluție de iodură de potasiu-amidon, pe o placă de porțelan cu adîncituri, nu se mai colorează în albastru.

OBSERVAȚIE — Soluția rămasă după determinarea clorului activ se folosește pentru determinarea clorurilor.

4.3.2.3 Calcul

Conținutul de clor activ se exprimă în procente și se calculează cu formula :

$$\text{Clor activ (Cl)} = \frac{0,003547 \cdot V \cdot 20}{m} \cdot 100 \quad (\%)$$

în care

0,003547 cantitatea de clor, în grame, corespunzătoare la 1 cm³ soluție 0,1 n de arsenit de sodiu;

V volumul soluției 0,1 n de arsenit de sodiu utilizat la titrare, în centimetri cubi;

20 raportul dintre volumul soluției din balonul cotat și volumul soluției luate pentru determinare;

m masa probei de hipoclorit de sodiu soluție luată în lucru, în grame.

4.3.3 Varianta titrării indirecte

4.3.3.1 Principiul metodei

Clorul activ se reduce la Cl⁻ cu arsenit de sodiu în exces. Excesul de arsenit de sodiu se retiterează cu iod.

4.3.3.2 Mod de lucru

Din balonul cotat de 1000 cm³ (pct. 4.3.2.2) se iau cu pipeta 50 cm³ și se introduc într-un vas Erlenmayer de 250 cm³. Se adaugă circa 2 g hidrogenocarbonat de sodiu și după ce se dizolvă, se introduc 25 cm³ soluție de arsenit de sodiu și 1...2 cm³ soluție de amidon.

Excesul de arsenit de sodiu se retiterează cu soluție de iod pînă la colorarea soluției în albastru.

4.3.3.3 Calcul.

Conținutul de clor activ se exprimă în procente și se calculează cu formula :

$$\text{Clor activ (Cl)} = \frac{0,003547 (25 - V) \cdot 20}{m} \cdot 100 \quad (\%)$$

în care

25 volumul soluției 0,1 n de arsenit de sodiu, în centimetri cubi;

V volumul soluției 0,1 n de iod folosit la titrarea excesului de arsenit de sodiu, în centimetri cubi;

0,003547; 20 și m au aceeași semnificații ca la pct. 4.3.2.3.

4.4 Determinarea clorurilor

4.4.1 Principiul metodei

După reducerea clorului activ cu arsenit de sodiu, soluția neutralizată se titrează cu azotat de argint, folosind ca indicator arseniatul de sodiu.

4.4.2 Reactivi și materiale

- Acid azotic 32%.
- Azotat de argint, soluție 0,1 n.
- Carbonat de sodiu, soluție 10%.

4.4.3 Mod de lucru

Soluția rămasă după titrarea clorului activ de la pct. 4.3.2.2 trebuie să fie neutră față de hîrtia de turnesol; în caz contrar, se neutralizează cu acid azotic.

OBSERVATIE — Se va evita un exces de acid care stînjenește reacția. Eventualul exces de acid se neutralizează cu soluție de carbonat de sodiu, față de hîrtia de turnesol.

Se titrează cu soluție de azotat de argint pînă la apariția precipitatului de arsenit de argint (arseniatul de sodiu format în reacția precedentă, de la pct. 4.3.2.2, servește în acest caz ca indicator).

În tot timpul titrării, soluția trebuie agitată puternic.

4.4.4 C a l c u l

Conținutul de cloruri se exprimă în procente de clor și se calculează cu formula :

$$\text{Cloruri (Cl)} = \frac{0,003547 (V_1 - V) \cdot 20}{m} \cdot 100 \quad (\%)$$

în care

0,003547 cantitatea de clor, în grame, corespunzătoare la 1 cm³ soluție 0,1 n de azotat de argint;

V volumul soluției 0,1 n de arsenit de sodiu folosit la determinarea clorului activ (punctul 4.3.2.2), în centimetri cubi;

V_1 volumul soluției 0,1 n de azotat de argint, folosit la titrarea clorurilor, în centimetri cubi;

20 raportul dintre volumul soluției din balonul cotat și volumul soluției luate pentru determinare;

m masa probei de hipoclorit de sodiu soluție luată pentru prepararea soluției de la pct. 4.3.2.2, în grame.

4.5 Determinarea clorațiilor

4.5.1 P r i n c i p i u l m e t o d e i

Metoda se bazează pe proprietatea clorațiilor de a oxida ionul feros în mediu acid.

După reducerea clorului activ, se adaugă în exces, soluție de sulfat feros. Excesul de sulfat feros se retiterează cu permanganat de potasiu.

4.5.2 R e a c t i v i

— Acid sulfuric 25%, tratat cu soluție de permanganat de potasiu pînă la colorație slab roz, persistentă.

— Arsenit de sodiu, soluție 0,1 n (prepararea conform pct. 4.3.1).

— Hidrogenocarbonat de sodiu anhidru și soluție 8%.

— Permanganat de potasiu, soluție 0,1 n.

— Sulfat feros, soluție 0,1 n: 8 g sulfat feros ($\text{FeSO}_4 \cdot 7 \text{H}_2\text{O}$) se dizolvă în 500 cm³ apă și se filtrează într-un balon cotat de 1000 cm³, se adaugă 20 cm³ acid sulfuric $d = 1,84$ și, după răcire, se aduce la semn cu apă.

4.5.3 M o d u l u c r u

Din balonul cotat de 1000 cm³ (pct. 4.3.2.2) se iau cu pipeta 50 cm³ și se introduc într-un vas Erlenmeyer de 250 cm³. Se adaugă același volum de soluție de arsenit de sodiu ca la pct. 4.3.2.2, pentru îndepărțarea clorului activ. Se adaugă 25 cm³ soluție de sulfat feros și, pentru a menține în vas o atmosferă lipsită de oxigen, 2 g hidrogenocarbonat de sodiu și 5 cm³ acid sulfuric. Se astupă imediat vasul Erlenmeyer cu un ventil Bunsen (fig. 1) sau cu un ventil Contat (fig. 2) în care s-a introdus soluție de hidrogenocarbonat de sodiu. Se fierbe timp de 10 min. Se lasă să se răcească, se scoate ventilul, se adaugă 100 cm³ apă și se titrează cu soluție de permanganat de potasiu pînă la persistența colorației roz timp de 10 s.

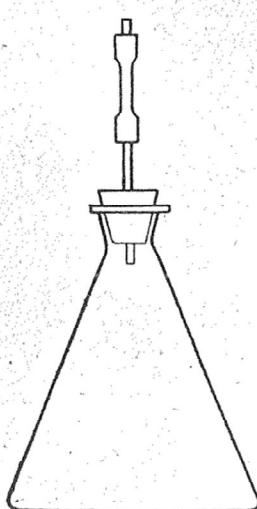

Fig. 1

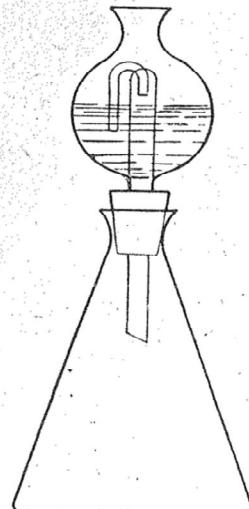

Fig. 2

În paralel, se efectuează o determinare martor pe o probă care conține 50 cm³ apă, 25 cm³ soluție de sulfat feros, 2 g hidrogenocarbonat de sodiu și 5 cm³ acid sulfuric.

4.5.4 Calcul

Conținutul în clorați se exprimă în procente de clor și se calculează cu formula :

$$\text{Clorați (Cl)} = \frac{0,000591(V_1 - V) \cdot 20}{m} \cdot 100 \quad (\%)$$

în care

- 0,000591 cantitatea de clor, în grame, corespunzătoare la 1 cm³ soluție 0,1 n de permanganat de potasiu;
- V_1 volumul soluției 0,1 n de permanganat de potasiu folosit la determinarea martor, în centimetri cubi;
- V volumul soluției 0,1 n de permanganat de potasiu folosit la titrarea soluției de analizat, în centimetri cubi;
- 20 raportul dintre volumul soluției din balonul cotat și volumul soluției luate pentru determinare;
- m masa probei de hipoclorit de sodiu soluție, cintărită pentru prepararea soluției de la pet. 4.3.2.2 în grame.

4.6 Determinarea hidroxidului liber și a carbonatului de sodiu

4.6.1 Principiul metodei

După reducerea clorului activ cu apă oxigenată, alcalinitatea se neutralizează cu acid clorhidric, mai întâi față de fenolftaleină apoi față de metiloranj.

4.6.2 Reactivi

- Acid clorhidric 0,1 n.
- Fenolftaleină, soluție 1% în alcool etilic 96% vol.
- Iodură de potasiu — amidon, soluție (conform pet. 4.3.1).
- Metiloranj, soluție 0,1%.
- Peroxid de hidrogen (apă oxigenată) 3% neutralizată cu soluție 0,1 n de hidroxid de sodiu, față de fenolftaleină.

4.6.3 Mod de lucru

Circa 12 g probă de hipoclorit de sodiu soluție, se cintăresc într-o fiolă de cintărire cu capac. Se trec cantitativ, cu circa 50 g apă proaspăt fiartă și răcită, într-un vas Erlenmeyer de 250 cm³ și se tratează cu atită peroxid de hidrogen pînă cînd nu se mai produce efervescență (30...40 cm³).

OBSERVAȚIE — Înlăturarea completă a clorului activ se controlează punind în contact o picătură de soluție cu o picătură de soluție de iodură de potasiu-amidon. Dacă clorul a fost îndepărtat, nu mai apare colorație albastră.

În vasul Erlenmayer se adaugă două sau trei picături de soluție de fenolftaleină și se titrează cu acid clorhidric pînă la decolorare.

Se adaugă două sau trei picături de metiloranj și se continuă titrarea pînă la virarea culorii în roz.

4.6.4 Calcul

4.6.4.1 Conținutul de hidroxid de sodiu liber se exprimă în procente și se calculează cu formula :

$$\text{Hidroxid de sodiu liber} = \frac{0,004(V - V_1)}{m} \cdot 100 \quad (\%)$$

în care

- V volumul de acid clorhidric 0,1 n consumat la titrare față de fenolftaleină, în centimetri cubi;
- V_1 volumul de acid clorhidric 0,1 n consumat la titrare față de metiloranj, în centimetri cubi;
- 0,004 cantitatea de hidroxid de sodiu, în grame, corespunzătoare la 1 cm³ acid clorhidric 0,1 n;
- m masa probei de hipoclorit de sodiu luată în lucru, în grame.

4.6.4.2 Conținutul de carbonat de sodiu se exprimă în procente și se calculează cu formula :

$$\text{Carbonat de sodiu} = \frac{0,0053 \cdot V_1 \cdot 2}{m} \cdot 100 \quad (\%)$$

în care

0,0053 cantitatea de carbonat de sodiu, în grame, corespunzătoare la 1 cm³ acid clorhidric 0,1 n ;
 V_1 și m au aceleasi semnificații ca la pct. 4.6.4.1.

5 AMBALARE, MARCARE, DEPOZITARE, TRANSPORT ȘI DOCUMENTE

5.1 Hipocloritul de sodiu soluție se livrează în :

- damigene de sticlă, de culoare inchisă, astupate cu dopuri de lemn, de plută sau de gresie antiacidă ; damigenele vor fi așezate în coșuri de nuiele, protejate cu un strat de paie sau talasă ;
- recipiente din gresie sau din alte materiale rezistente la acțiunea hipocloritului de sodiu, vopsite în alb ;
- butoaii din material plastic ;
- cisterne din oțel căptușite cu cauciuc sau cu policlorură de vinil.

Ambalajele nu se închid etanș, pentru a preveni formarea unei supratensiuni.

5.2 Ambalajele se marchează sau se etichetează cu următoarele specificații :

- marca de fabrictă a întreprinderii producătoare ;
- denumirea produsului, calitatea și STAS 918-83 ;
- masa brută ;
- tara ;
- numărul lotului ;
- data fabricației.

5.3 Depozitarea hipocloritului de sodiu se face în magazii întunecoase și la temperatură de maximum 25°C, în bazine subterane sau în rezervoare metalice protejate anticorosiv în interior și menținute prin răcire la temperatură de max. 25°C.

OBSERVAȚIE — Variația concentrației de clor activ în funcție de temperatură și timp este dată în fig. 3.

5.4 Transportul ambalajelor cu hipoclorit de sodiu soluție se face cu mijloace de transport curate și acoperite.

5.5 Fiecare transport va fi însoțit de documentul de certificare a calității, întocmit conform dispozițiilor legale în vigoare.

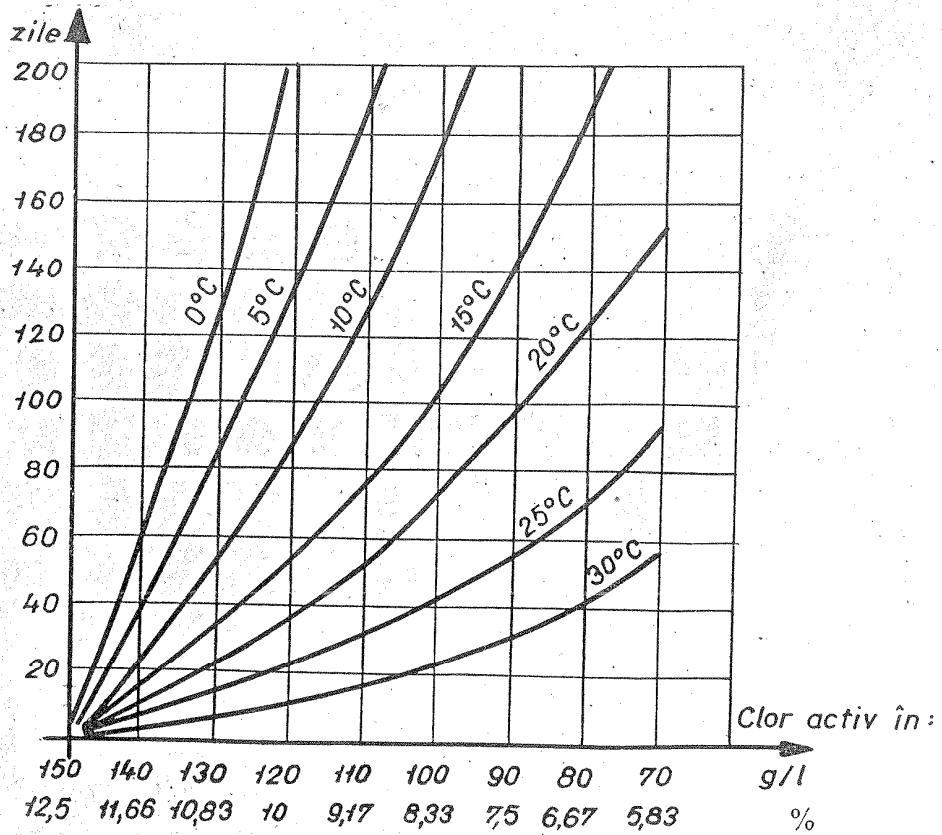

Fig. 3

6 TERMEN DE GARANTIE

Termenul de garantie al produsului este de 15 zile de la data livrării, cu respectarea condițiilor de ambalare, depozitare și transport prevăzute în prezentul standard.

Pe durata termenului de garantie se admite o scădere a conținutului de clor activ la calitatea I pînă la max. 10,0% (vara*) și pînă la max. 11,5% (iarna**).

*) vară 1. IV — 30.IX

**) iarna 1.X — 31.III

Elaborat de: MINISTERUL INDUSTRIEI CHIMICE —
Centrala industrială de produse anorganice — Rm.
Vilcea

Responsabil proiectului : chimist Rodica Ciucardel

Redactat final : Institutul român de standardizare
Serviciul petrol, chimie, industrie ușoară și agroalimentară
dr. chimist Ion Ilie Dragotă

Colaboratori :

- Centrala industrială de medicamente cosmetice,
coloranți și lacuri — București
- Combinatul Chimic — Victoria
- Combinatul petrochimic — Borzești
- Intreprinderea chimică CARBOCHIM — Copșa Mică
- Intreprinderea Dero — Ploiești
- Intreprinderea de avioane — București
- Intreprinderea Optică Română — București
- Intreprinderea de detergenti Timișoara

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

CONCILIUL NAȚIONAL PENTRU ȘTIINȚĂ
ȘI TEHNOLOGIE

INSTITUTUL ROMÂN DE STANDARDIZARE

Str. Roma nr. 32 - 34 sector 1

Telefon 33.76.60

Exp.

2 exp.

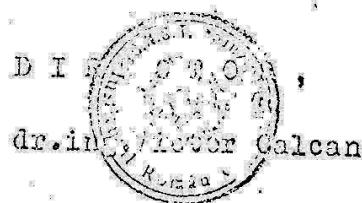
638

Nr. _____

Data _____

CIPA - RI. VILCEA

Vă informăm că Institutul român de standardizare cu decizia nr. 54/30.01.1984 a aprobat modificarea STAS 918-84 "Hipoclorit de sodiu soluție" în sensul că la pct. 4.5.2 aliniatul 5 rândul 1 în loc de 0 g s-a înscris 27,3 g.

L.P. „Informația” - c. 3140

C I P A R. V I L C E A
S U B V I C T U L C E Z O

Nr. _____

Orasul

Adresat: Dr. M. Dr. SIMIONESCU

C. I. R. N. 32.53

... la ...

Răspunsul este să nu fie transmis la adresa următoare

Vă comunicăm că în Vilești, Republica Moldova, nr. 5, este din fabrică cunoscut "Mihai" care urmărește să nu se poată să se vândă la prețuri prea mari pe stocuri existente. De aceea, nu se va achiziționa de către acest lucru.

Dirigentă Grădinaru I. I.

Ingineră Ionela

Med. Dr. VILCEA G. P. G.

Ing. Grădinaru